

بررسی تئوری ارتباط کمردرد و سوءهاضمه در یک کارآزمایی بالینی

محمد رضا واعظ مهدوی^۱، نفیسه حسینی یکتا^۲، محسن ناصری^۱، یونس روحانی^۲، سقراط فقیه زاده^۳

۱. مرکز تحقیقات بالینی طب سنتی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران

۲. گروه طب سنتی، دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اجا، تهران، ایران

۳. مرکز تحقیقات کارآزمایی بالینی طب سنتی، دانشگاه شاهد، تهران، ایران

۴. گروه آمار، دانشکده اقتصاد، دانشگاه علوم پزشکی زنجان، زنجان

زمینه و هدف: کمردرد از مشکلات بهداشتی بسیار شایع می‌باشد که علی‌رغم توفیقات بسیار طب کلاسیک در درمان آن، در برخی موارد در درمان و پیشگیری از آن ناکامی وجود دارد. تئوری مطرح شده در طب ایرانی مبنی بر ارتباط کمردرد و سوءهاضمه در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفت.

روش‌های اجرای پژوهش: مطالعه مداخله‌ای انسانی که در آن اثر فرآورده طب سنتی به شکل کپسول پونه در دو گروه بیماران مبتلا به کمردرد با سوءهاضمه و مبتلا به کمردرد بدون سوءهاضمه در دو گروه ۳۰ نفری بررسی شد. در هر دو گروه ناتوانی با پرسشنامه‌ی اسوستری؛ و درد با شدت‌سنجی درد عددی؛ در هفته‌های ۰، ۲، ۴ و ۸ و کیفیت زندگی با پرسشنامه SF36؛ در هفته‌های صفر و ۸ مورد بررسی قرار گرفت. در گروه با سوءهاضمه، در ۴ دوره زمانی شدت سوءهاضمه نیز با پرسشنامه لیدز سنجیده شد. مطالعه از دی ماه ۹۲ الی اردیبهشت ماه ۹۳ در کلینیک جراحی مغز و اعصاب بیمارستان شهید مصطفی خمینی انجام شد.

یافته‌های پژوهش: در مقایسه آمار نتایج حاصل از مداخله بین دو گروه نشان داد در تمامی متغیرها شامل ناتوانی و درد و کیفیت زندگی در هر دو گروه بهبود معنی‌داری بعد از مداخله ایجاد شده است ($P < 0.05$). در مقایسه تغییرات بین دو گروه، نتایج نشان داد میزان بهبودی در تمام دوره‌های مطالعه در تمامی متغیرها در بیماران مبتلا به کمردرد با سوءهاضمه به طور معنی‌داری نسبت به گروه کمردرد بدون سوءهاضمه بیشتر بود. و شدت سوءهاضمه نیز بهبود معنی‌داری در اثر مصرف کپسول پونه نشان داد.

نتیجه‌گیری: مجموع یافته‌ها چنین بر می‌آید که تأثیرات ضد‌دردی و ضدالتهابی پونه به واسطه وجود فلاونوئیدها در هر دو گروه مشاهده شده است. البته گروه بدون سوءهاضمه که فقط از اثرات ضد‌دردی پونه بهره می‌گیرد میزان و پایداری کمتری در کاهش شدت درد را نشان داد. احتمالاً این تفاوت در پاسخ‌دهی به اثرات پونه بر روی سیستم گوارش مرتبط است. به عبارت دیگر، گروه مبتلا به کمردرد با سوءهاضمه علاوه بر بهره‌گیری از اثرات ضد‌دردی، از اثرات گوارشی آن نیز بهره‌مند شدند و بهبود علائم گوارشی باعث تخفیف علائم کمردرد شامل درد و ناتوانی شده و کیفیت زندگی بهبود یافته است. نتایج حاصل از این تحقیق نمایانگر ارتباط تنگاتنگ بین سوءهاضمه و کمردرد می‌باشد. توصیه می‌شود درمان اختلالات گوارشی در بیماران مبتلا به کمردرد مورد توجه جدی قرار گیرد.